

4. Шопенгауэр Артур. Мир как воля и представление// Антология мировой философии. Том 4, М., 1971
5. Rybacki Karyn C., Rybacki Donald J. O introducere în arta argumentării. Polirom 2004, Iași, 488p.
6. Frans van Eemeren, Rob Grootendorst. La nouvelle dialectique. Edition Kime, Paris, 1996.

DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE - ELEMENT IMPORTANT AL CREȘTERII ECONOMICE

Tatiana MUNTEANU
dr. conf. univ., UTM

Abstract: Populația și economia unei țări nu evoluează independent una față de alta. Pe de o parte numărul, structura, nivelul de instruire și starea de sănătate a populației influențează permanent desfășurarea activității economice, iar, pe de altă parte, nivelul dezvoltării economice influențează principalele fenomene demografice și, implicit, dinamica dar mai ales structurile populației.

Cea mai mare bogăție a unei țări este populația ei, deoarece oamenii cu aptitudinile și deprinderile lor, cu experiența și cunoștințele dobândite sunt producătorii tuturor bunurilor economice. De mărirea populației depinde intensitatea proceselor socio-economice, iar dinamica acesteia, ca număr de persoane și ca structură, definește comportamentul demografic al unei țări, constituind un reper major în context politic, economic, social și cultural.

Dimensiunile populației la un moment dat, ca și modificările ei în timp depind de:

1. Procesele demografice esențiale (natalitate și mortalitate, din evoluția cărora rezultă sporul natural al populației);

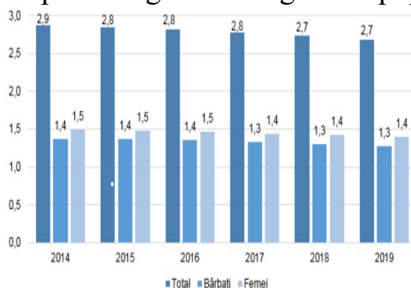
2. O serie de factori economico-sociali (durata medie a vieții, starea generală de sănătate, nivelul de trai, rețeaua și cheltuielile pentru instruire).

Creșterea rapidă a populației la nivel mondial, de-a lungul ultimelor decenii, ca rezultat al unor transformări spectaculoase economice și sociale de lungă durată, a condus la intensificarea interesului pentru cunoașterea evenimentelor și proceselor demografice. Potrivit estimărilor Organizației Națiunilor Unite în "World Population Prospects"1, populația lumii la 1 ianuarie 2019, era de 7,7 miliarde de locuitori, în creștere cu 166 milioane persoane comparativ cu anul 2017. Asia deține cea mai mare pondere în totalul populației la nivel mondial (59,7%), cu 4,6 miliarde locuitori, în timp ce Africa este următorul continent cel mai populat, cu 1,3 miliarde locuitori (17,0%). Europa ocupă locul al treilea, cu o pondere de 9,7%.

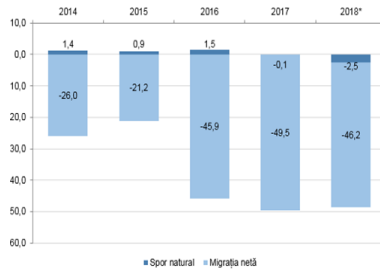
Cu toate acestea, în unele țări, printre care și Republica Moldova, numărul populației este în scădere. Astfel, BNS informează că numărul populației cu reședința obișnuită (populație rezidentă) al Republicii Moldova la 01.01.2019 a constituit 2 681,7 mii persoane, în scădere cu 48,7 mii persoane (1,8%) față de aceeași perioadă a anului 2018.

Totodată, ținem să menționăm că, în ultimii cinci ani, rata de creștere anuală a fost negativă constituind circa -1,8% pe an.

Scăderea în numărul populației Republicii Moldova a fost cauzată, în special, de sporul migratoriu negativ al populației.

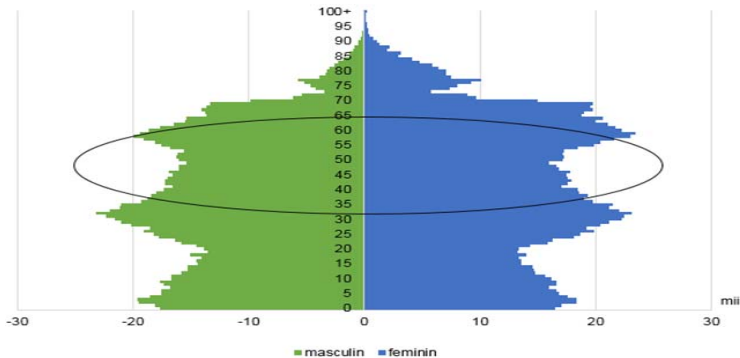
Fig.1 Numărul populației rezidente al R. M. Sursa:
www.statistica.md

Fig.2 Componentele creșterii populației cu reședința obișnuită în R.M. Sursa: www.statistica.md

Cea mai ridicată pondere în populația totală, de 8,2%, o dețin persoanele din grupa de vârstă 30-34 ani, urmată de grup de vârstă 55-59 ani cu o pondere de 7,5%. În contrast, adolescenții de 15-19 ani dețin o pondere semnificativ mai mică, de numai 5,2% în totalul populației. Copiii de 0-14 ani constituie 506,5 mii persoane, reprezentând 18,9% din totalul populației. Populația cuprinsă între 15-59 ani (1 616,8 mii persoane) reprezintă 60,3% din populația totală. Populația vârstnică (de 60 ani și peste) deține 20,8% din populația totală, în cifre absolute – 558,4 mii persoane.

Pe plan structural, pentru analiza resurselor de muncă prezintă interes piramida pe vârstă a populației, respectiv structura pe grupe de vârstă a populației. Un interes deosebit se acordă grupelor de vârstă: 0-15 ani; 16-59 ani; 60 ani și peste, care stau la baza unor analize economice în funcție de care se apreciază așa-numitul optim al structurii populației.

Fig.3 Numărul populației rezidente al R. M. la 01.01.2019

Sursa: www.statistica.md

Piramida populației pentru 2019 arată clar un model de micșorare a populației la vârstele de 30-54 ani, ceea ce reflectă efectul cumulativ al ratelor migrației nete negative pentru adulții tineri din ultimele decenii.

Îmbătrânirea populației este un fenomen mondial. Conform datelor ONU, ponderea populației de vârstă a treia (persoane de 60 de ani și peste) este în anul 2019 de 13,2%, însă pe termen lung se va mări, chiar și în regiunile unde natalitatea este superioară ratelor de mortalitate.

Fenomenul îmbătrânirii demografice este prezent, în mod deosebit, în Europa, unde se înregistrează un declin natural și o îmbătrânire excesivă a populației.

Două fenomene au contribuit la accelerarea rapidă a îmbătrânirii populației în Republica Moldova - scăderea natalității și creșterea migrației internaționale.

Pe de o parte, desfășurarea continuă, a îmbătrânirii populației facilitează adaptarea vieții economice și sociale la noile realități demografice și favorizează identificarea resurselor financiare necesare acoperirii necesităților crescânde impuse de îmbătrânire. Pe de altă parte, pandemia cu COVID-19 proiectează o nouă traiectorie de dezvoltare a resurselor umane, ori populația îmbătrânită și afectată de alte boli cronice este cea mai vulnerabilă în fața acestei pandemii.

Pandemia cu COVID-19 a perturbat activitatea economică a tuturor țărilor lumii, având efecte esențiale și asupra utilizării resurselor de muncă. Companiile au fost nevoite să ia măsuri pentru siguranța angajaților și pentru atenuarea expunerii financiare și operaționale, astfel mulți angajați și-au întrerupt activitatea din cauza staționării întreprinderilor, unii angajați au preluat munca de la domiciliu, alții au implementat un program de lucru parțial.

Efectele pandemiei COVID-19 asupra utilizării resurselor de muncă în Republica Moldova sau făcut simțite deja în primul trimestru al anului 2020, numărul persoanelor care au avut un loc de muncă, dar care nu au lucrat deloc s-a majorat în comparație cu trimestrul I 2019 de 2 ori. Creșterea numărului acestor persoane este cauzată în totalitate de restricțiile impuse în legătură cu COVID-19. Repartizarea persoanelor după motivul absenței este următoarea:

- 34% nu au lucrat din cauza staționării activității la unitatea la care lucrează;
- 29% au fost nevoiți să-și ia concediul de odihnă anual;
- 28% s-au aflat în concedii neplătite;
- 6% s-au aflat în șomaj tehnic.

În comparație cu trimestrul I 2019 numărul persoanelor aflate în concedii fără plată s-a mărit de 3,5 ori, în concedii anuale, respectiv, de 2,9 ori, a celor în șomaj tehnic de 1,6 ori.

În rândul persoanelor care nu au lucrat din cauza pandemiei majoritatea absolută de 88% revine salariaților (în total ocupare aceștia formează 80%). Restul 12% o formează grupa lucrătorilor pe cont propriu, care au fost nevoiți să-și sisteze activitatea. Numărul persoanelor care au prestat munca la domiciliu, în trimestrul I 2020, a constituit 16,6 mii persoane.

COVID-19 modifică tiparele obișnuite și în raport cu durata efectivă a săptămânii de lucru. Astfel, în rândul persoanelor care au declarat că le-a fost afectată situația la locul de muncă din cauza pandemiei, 86,1% fie că au lucrat mai puțin de 40 de ore pe săptămână, fie că nu au lucrat deloc. În timp ce printre persoanele care nu au avut de suferit de pe urma situației epidemiologice acest indicator este de 2,7 ori mai mic, constituind 32,4% (în trimestrul I 2019 constituind 35,2%).

Numărul persoanelor ocupate cu program de lucru parțial, în trimestrul I 2020, a constituit 51,1 mii sau 6,3% din total ocupare. Din rândul acestora, 5,2 la sută au declarat că au trecut la programul parțial de lucru din cauza pandemiei, motivele principale fiind lipsa clienților sau a comenzilor.

Ținem să menționăm că societatea este interesată mai mult de aspectul calitativ al resurselor de muncă, decât de cel cantitativ. În sensul creșterii calității muncii trebuie să se pună accent pe următoarele direcții:

1. Creșterea nivelului general de educație și de pregătire profesională a forței de muncă;
2. Asigurarea unui nivel ridicat de sănătate a forței de muncă;
3. Promovarea unui sistem eficient de motivare a lucrătorilor;
4. Asigurarea unei calități ridicate și pentru ceilalți doi factori ai producției: pământul și capitalul.

Creșterea nivelului pregătirii profesionale capătă o importanță deosebită pentru formarea potențialului de muncă și valorificarea lui, școala cu diferitele sale trepte, profiluri și specializări are un rol hotărâtor.

Progresul științei și tehnicii, amplificarea continuă a complexității proceselor de producție, deprecierea rapidă a stocului de cunoștințe acumulate în perioada pregătitoare inițială, impun în mod necesar perfecționarea pregătirii profesionale a populației ocupate. Formele de realizare a acestui proces pot fi multiple în funcție de profesie și specialitate, de necesitățile întreprinderilor, de cerințele postului ocupat, de interesul și perspectivele de promovare ale salariaților.

Bibliografie:

1. *World Population Prospects: The 2019 Revision. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019);*
2. <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6681&parent=0>;
3. <https://administrare.info/economie/11351-munca-%E2%80%93-factor-activ-si-determinant-al-productiei>